

«ХЛЮПНИ, О МОРЕ, СВІЖІ ЛАВИ...»

Вони з'їхалися з семи західних областей України до Ужгорода — виноградного краю, і самі, як грона — грона молодих літературних талантів, які ще, може, не зовсім визріли, але обіцяють бути повносокими, сонячними, життєтворними... А визрівають вони досить швидко під благодатним промінням нового соціалістичного життя, яке прийшло на Карпатські землі, хоча й відносно не так давно, але дало вже рясні плоди — матеріальні й духовні.

Майже тиждень молоді літератори — учасники зональної наради-семінару під керівництвом досвідчених письменників Києва, Львова, Ужгорода, Чернівців, Луцька, Івано-Франківська брали участь в пленарних засіданнях, в жанрових семінарах, у виступах перед численними аудиторіями обласного центру Закарпаття. Доповіді, дискусії, читання й обговорення творів, підведення підсумків... На підсумковому пленарному засіданні була подана пропозиція — видати твори учасників наради. Ужгородці, які гостинно приймали молодих літераторів з сусідніх областей, люб'язно надали місце їхнім творам в своєму збірнику творчості молодих, який виходить систематично, присвятивши цим творам спеціальний розділ.

І от перед нами твори цього розділу. Вони, звісно, не охоплюють всіх учасників наради: подаються лише твори, що в якійсь мірі представляють «географію» авторів, їхнє жанрове і стилістичне розмаїття.

Настроюю себе, мов камертон, на бурштиново-чистий, щирий тон, — починає один із своїх віршів Марія Людкевич — автор уже першої книжки. І можна сказати, що цей «бурштиново-чистий, щирий тон» характерний майже для всіх молодих постів — авторів розділу. Приваблює міцна народно-поетична закоріненість їхніх творів. І це далеко не завжди стилізація, а найчастіше — поєднання фольклорної основи з професійними літературними здобутками. Придивіться, як у вірші Василя Лесіва «Соловейко-веселейко» кожне кінцеве слово рядка повторюється на початку наступного. Це досить оригінальна побудова. Вона запозичена з фольклору, але літературно збагачена молодим поетом. А от інтонаційно винахідливо побудована строфа вже з явними ознаками літературного професіоналізму у вірші Миколи Пшеничного, у якого недавно вийшла перша книжка:

О ви, яку любив Колумб!
Ви
Не любили

Христофора,
Коли Колумб шукав —
Кому б
освідчитись... І вибрав — море.

Звичайно, такі «географічні» сягання (вірш про Колумба) ще не свідчать про широчінь творчого діапазону. На жаль, у молодих він ще дуже неосяжний. Мати... Квіти... Птахи... Хай не дивує повторюваність цих мотивів — так природно й починається естетичне освоєння навколишнього світу. Та якщо у наймолодшої з учасників наради Марини Максимик безперечна поетична обдарованість симпатично поєднується ще з деякою наївністю, то у більш життєво досвідченого Миколи Тимчака поряд з яскравою, свіжою метафоричністю бачимо вже й серйозність роздуму. В його вірші «Рятую сад», про те, як сад очищається від сухих, безплідних гілок, читаємо:

Стою в задумі... Щойно в небі смеркло.
Дерева легко, вільно зводять крила.
А може, щоб душа щедріш вродила,
То варто, аби щось у ній відмерло.

Сильно звучать у творах молодих патріотичні мотиви: бажання віддати себе служінню Батьківщині, народу. І як ідеал — Павка Корчагін.

Нас двоє, Павко, третя — Батьківщина,
в житті доводилось стрічатись нам.
Цю мить, як спалах, світлу і єдину,
ніколи забуттю я не віддам, —

пише Марія Людкевич.

І їй вторить В. Неборак:

Що могу я? Життя своє віддати
добру, промінню, людям і житам.

У віршах молодих ще мало життєвих реалій, недостатнє вміння видобувати поезію з будівничих буднів, але

сподіваємось: все це ще прийде. Більше у них романтичності, навіть деякої фантазійності, казковості, та й це приваблює, особливо у віршах молодих поетес — уже згадуваної Марини Максимик, Валентини Штинько, Марії Матіос, Мар'яни Нейметі... Скажете: чимало молодих поетес. Та це явище в останні роки й справді досить помітне. І не тільки в зональному масштабі, а й повсюдно в нашій країні. Причини? Хай їх досліджують соціологи. Ми ж повторимо слова Расула Гамзатова: «Гарна та країна, де жінка співає».

Переважали кількісно на нараді молоді поети, хоча й лави молодих прозаїків помітно зростають. Якщо у творах молодих поетів, як ми вже сказали, мало життєвих реалій, мало кипіння навколишнього життя, то твори молодих прозаїків значно життєвіші, предметніші, в них значно більша активність громадянської позиції, більше втручання в життя.

Порадували на нараді молоді сатирики й гумористи. Добре, що не вичерпується, що весь час поповнюється цей наш славний традиційний жанр!

«Хлюпни, о море, свіжі лави», — закликав незабутній Павло Тичина. Художня творчість у нас й справді, як море. Щоб не загубитися в цьому морі, кожний митець має додати до нього свої свіжі, неповторно забарвлені краплини...

Свіжі лави хлюпнули... Привітаймо їх!

Абрам Кацнельсон

заст. голови комісії по роботі з молодими літераторами Спілки письменників України.